

Osnovni termini elektronskog poslovanja

1. Појам:

-Izraz elektronsko poslovanje je prvi put upotrebljen od strane američke kompanije IMB da bi se označilo poslovanje uz značajnu primenu savremene, elektronske tehnologije. Do tada se ovaj izraz odnosio na poslovanje u sektoru elektronike. Pod elektronskim poslovanjem podrazumevamo obavljanje poslovnih procesa uz primenu elektronske tehnologije. Elektronska tehnologija podrazumeva kombinovanu upotrebu informacionih tehnologija i telekomunikacija. Ova vrsta tehnologije omogućava slanje velikog broja informacija, na velike daljine u kratkom vremenskom periodu. To omogućava preduzeću, koje u svom poslovanju koristi elektronsku tehnologiju, da ostvari značajne uštede u troškovima poslovanja, efikasnije obavlja svoje zadatke i, samim tim, bude konkurentnije na tržištu.

2.Траницијално електронско пословање:

-Tradicionalno poslovanje zasnovano je na korišćenju strukturiranih papirnih dokumenata u prethodno definisanoj i opšteprihvaćenoj komunikaciji između učesnika u procesu poslovanja.

Elektronsko poslovanje predstavlja razmenu standardizovanih elektronskih poruka u obavljanju raznih poslova u kompanijama, bankama, upravi, aktivnostima građana i u svim drugim poslovnim transakcijam.

3. Дефинисање електронског пословања:

-Електронско пословање (*Electronic Business*) или Е-пословање (*e-Business*) јесте вођење послова на Интернету, што не подразумева само куповину и продају, него и бригу о клијентима и пословним партнерима, као и организација пословања у сопственој фирми онлајн и организација према клијентима.

Електронско пословање представља пословну трансформацију засновану на:

- удруживању предузећа (интеграција)
- процесу сарадње (колаборација)
- глобалном мрежном повезивању коришћењем Интернета као медија

Међу најважнијим процесима е-пословања се истичу:

- прикупљање података и информација
- маркетинг (4П – маркетинг микс): промоција, подршка купцима, увођење новог производа,...
- онлајн продаја (производа и услуга)
- комуникација

4. Точак електронског пословања:

-Познавање употребе електронског пословања подразумева познавање

пословних процеса електронског пословања.

Концептуални модел *Точак електронског пословања* (eBusiness Wheel) описује најбитније процесе електронског пословања.

Састоји се из седам делова који окружују клијента као полазну основу свих савремених пословних процеса.

Основни циљ савремених пословних концепција јесте задовољење потреба клијената и формирање таквог пословног окружења у фирми у којем ће сви пословни процеси бити у функцији клијентових потреба, а да се као резултат квалитетних односа с клијентима појави профит.

Точак електронског пословања се састоји из два главна дела: стратегије електронског пословања и примене електронског пословања (оперативни процеси). Стратегијама електронског пословања дефинишу се сви пословни процеси који имају за крајњи циљ задовољство клијената и профит фирме.

5. Развој и облици електронског пословања:

Електронско пословање има врло широко подручје утицаја и примене, па би основни облици били:

- е-трговина (e-commerce) - представља пословну комуникацију и пренос добара и услуга (куповина и продаја)
- е-банкарство (e-banking) - представља пословање на релацији банка-клијент
- е-управа (e-government) - представља електронско пословање у управи или администрацији (државе, предузећа, итд.)

6. Електронска трговина:

Оваквим начином дефинисања смо избегли честу грешку која подразумева поистовјећење електронске трговине са електронским пословањем. Е-трговина је ипак само мањи подкуп е-пословања, заједно са областима као што су електронско банкарство, мобилно пословање, виртуелне организације, електронске берзе, електронско пословање у јавној управи, итд.

Пословањем по принципима електронске трговине, Интернет пружа низ могућности за малопродају:

- нису потребне скупе некретнине нити аранжирање излога
- неопходно је минимално продајно особље
- постоји могућност да се продаје купцима на било којем географском подручју
- омогућена је тренутна комуникација
- презентује се интерактивни мултимедијални каталог који може да пружи онолико информација колико купац жели (без скуних класичних каталога и поштанских трошкова)
- веома брзо се може вршити прилагођавање за промене у продајним ценама и нивоу залиха
- велика је могућност адаптације захтевима купаца

Са друге стране јављају се и одређени проблеми у продаји преко Интернета:

- многи потенцијални купци још увек не користе Интернет
- многи немају брзе везе

7. B2B:

-Интерорганизациони информациони систем у којем компанија управља трансакцијама унутар њеног сопственог вредносног ланца или са другим компанијама и организацијама. B2B (*Business-to-business*) се понекад назива B2E (*business-to-employee*) када је фокусиран на управљање активностима унутар организације.

Представља најважнији облик е-трговине, трансакцијама на овом тржишту остварује се између 80-85% укупних прихода од е-трговине на Интернету.

8. B2C:

-Продавци су организације, а купци су појединци (енгл. *Business-to-consumer*). Углавном се односи на малопродајне трансакције између компанија и индивидуалних потрошача. Један од успешних примера је Amazon.com, основан 1994. године, који представља типичан пример компаније која се бави овим пословањем. Његов невероватан успон - 20 милиона корисника у више од 160 земаља је купило 2000. године робу у вредности од 2,8 милијарди \$.

Овај пословни модел ослања се на способност Интернета да преноси огромну количину информација брзо и ефикасно. Представља најјаснији аспект е-трговине из корисничке перспективе.

9. C2C:

-Потрошачи директно продају робу или нуде услуге другим потрошачима (енгл. *Consumer-to-consumer*). Најпознатији пример је веб-сајт eBay.com. Неки аукцијски сајтови нуде могућност С-С електронске трговине тј. омогућавају корисницима да понуде робу на on-line аукцијама. Овај облик трансакција подразумева учешће и треће стране у трговини. Трећа страна може бити неки аукцијски сајт: eBay, Gnutella, Monsters, Owners.com итд.

10. Предности електронског пословања:

Електронско пословање има следеће предности:

- смањење трошкова пословања и то превасходно везане за израду папирних докумената,
- смањење грешака, поготову где је тачност информација од значаја,
- уштеда времена, посебно у преносу информација,
- смањење обима људског рада,

- **приступачност и разменљивост информација.**^[4]